بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ރިސާލަތުގެ އަޑު

އަދަދު: 02 އަހަރު: 30 28 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1431 11 ޖޫން 2010 އިދާރާ: މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒް

އިންސާނިއްޔަތާއި، އިޖާބީ ގޮތުން ބަލާކަމުގެ އަގުވަޒަން

ދުނިޔޭގައި އެންމެ ފުރަތަމަ އުޅުނު އިންސާނުންނަށް، އިލާހީ އެއްކަލަވަންތަކަމުގެ ޢަޤީދާ އެނގިފައިވާ ކަމުގައި، ދީންތަކާ އަޤާއިދާ ދިރާސާކުރާ، ހުޅަނގުގެ ބައެއް ފިލާސޮފަރުން ދަޢުވާކުރެއެވެ. އަދި ބަޔާންވާ އިލްމުބަލާ ބިނާކުރާ ބަލާކަމުގައި އިންސާނާ ކުރިއަރައި ހަރަކާތްތެރިވުމުންއައި ފަތުރައިން، އަޤީދާގެ މައްސަލައިގައިވެސް ތަރައްޤީވެ ކުރިއަރަމުންދިޔައީ ކަމުގައި މިބައިމީހުން ދައްކައެވެ.

އެމީހުން ބުނާގޮތުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ މިދުނިޔޭގައި އުޅުނު އިންސާނުންނަށް، އެބައިމީހުން ހެއްދެވި ކަލާނގެ ކޮބައިކަން އެނގިފައެއް ނުވެއެވެ. އެބައިމީހުން އަޅުކަން ކުރަމުން އައިސްފައިވަނީ އެބައިމީހުން މޮޅުކަން ހުރި އެއްޗެހި ރަމްޒުކޮށް ކާށިކުރި އެއްޗެހިކަމަށެވެ. ބައެއް ފަހަރު އެއީ، ގަސްގަހާ ފަރުބަދައެވެ. އަނެއްބައި ފަހަރު ހިތަނުގެނބޭ ކަނޑުފަޅު ފަރުބަދައެވެ. އަދި އަނެއްބައި ފަހަރު އުޑުގައިވާ ތަރިތަކެވެ. މިގޮތަށް އެމީހުން އަރިސް، ވަކިވަރަކަށް އިންސާނުންގެ ވިސްނުން ތަރައްޤީވެ ތަޞައްވުރުތަކުގެ ތެރެއިން، ފަރާތްތަކަށް ބަހާ ބައެއް މަޚްލޫޤުންނަކީ އަޅުކަން ކުރަން ފެށިއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ބައެއް ބަޔަކު ފިކުރުކުރީ ބަރަކު އަޅުކަން ކުރަން ފެށިއެވެ. އަދި އެގޮތުގެ މަތިން އެއްކަލަވަންތަކަމުގެ ޢަޤީދާއަށް ވާސިލުވީ، އިންސާނާގެ ވިސްނުން ކުރިއަރައި ތަރައްޤީވުމުން ކަމުގައި މިބައިމީހުން ބުނެއެވެ.

ދީންތަކުގެ ތާރީޚު ދިރާސާކުރާ މިބައިމީހުންގެ މިވާހަކަ، މާތް الله ބާވައިލެއްވި ފަރާތުން ދުވަސްވަރެއް ނުދާ ދީނީ ޢަޤީދާއާ ހިލާފެވެ. އެހެނީ، އެބައިމީހުން ދުރުވަރަ ކަމެއް ބުނާ، އަދި އެއް ޢަޤީދާ ވިސްނުމަށް ބިނާކޮށް ދޭ ކަމެއް އެބައިމީހުން ދަށު ޤާނޫނެއް ނުވެއެވެ. އަދި އެއީ،

ވިސްނުމާއި ތަޞައްވުރު ކުރިއަރައިދިޔަ މިންވަރުން، ކުރިއަރާފައިވާ އެއްޗެކެވެ. އެހެންކަމުގައިވާނަމަ ސުވާލަކީ، އާދަމުގެފާނަކީ ބާވައިލެއްވުނު ރިސާލަތާއި ވަކި އޮތް ކަމެއްތޯއެވެ؟

ކަށަވަރުކަމަށް ޤުރުއާނުގެ ބަޔާންފުޅާ، ދުނިޔޭގައި އެންމެ ފުރަތަމަ އުޅުނު އިންސާނަކީ އާދަމުގެފާނު ކަމެވެ. އެހެންކަމުން ޕީރިޔަޑު ފުރަތަމަ ބަލާ ތަންތަނުގައި، އިންސާނުން އާދަމުގެފާނުން ނަސްލު ގިނަކުރައްވަވައިފައެވެ. އާދަމުގެފާނަކީ، މާތް الله މަޢުރިފަތްތެރި ތިރިވެލިއެއްގެން ހެއްދެވި، އެކަލާނގެ އެއްކަލަވަންތަކަން ފުރިހަމައަށް ދެނެގަތް ކުރައްވައިގެން ހެއްދެވި، ނަބިއްޔެކެވެ. އެކަލޭގެފާނަކީ ނަބިއްޔަކަށް ވެވަޑައިގެންނެވި މާތް الله ހޮއްވަވައި اِخْتِيَارُ ކުރައްވާ ބޭކަލުންގެ ތެރެއިން، ހިތްހެޔޮވެ ވަޑައިގެންނެވި ބޭކަލެއް ވެސްމެއެވެ. މާތް الله ވަނީ ކުރައްވާފައިވެއެވެ. ﴿ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصْطَفَىٰٓ ءَادَمَ وَنُوحًا وَءَالَ إِبْرَٰهِيمَ وَءَالَ عِمْرَٰنَ عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴾ (سورة آل عمران: 33) މާނައީ: "ހަމަކަށަވަރުން އާދަމުގެފާނާއި ނޫޙުގެފާނު ނަބިއްކަމަށް، الله ހޮއްވެވިއެވެ. އަދި ނަބިއްޔުން ފޮނުއްވުމުގެ މަސައްކަތުގައި އިބްރާހީމްގެފާނުގެ ދަރިފަސްކޮޅާއި ޢިމްރާނުގެފާނުގެ ދަރިފަސްކޮޅު ޚާއްޞަ ކުރައްވައި، އެދުވަސްވަރުގެ އެންމެހައި މީސްތަކުންގެ މައްޗަށް އެބޭކަލުން މާތްކުރައްވައިފިއެވެ."

އެހެންކަމުން، މާތް الله ގެ އެއްކަލަވަންތަކަމުގެ ޢަޤީދާއަކީ ކޮބައިކަމާއި، ހިދާޔަތުވަނީ އިލާހީ ވަޙީގެ ދަރުބާރު އެންމެނަށް ދޭއިރު ކޮބައިކަން، އެކަލާނގެ ފާސްކުރައްވާ ވަރަށް ރަނގަޅު ކަމަކަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވައިފައެވެ.

ކަން މިހެންއޮތުމާއެކު، އެންމެ ފުރަތަމަ މިދުނިޔޭގައި އުޅުނު އިންސާނަކީ، الله މަޢުރިފަތް އެނގިހުރި، އަދި އެކަލާނގެ އެއްކަލަވަންތަކަން ދެނެގަނެވަޑައިގެން ހުރި އިންސާނެއްކަން

- ބާކީ ޞަފްޙާ 3 ގައި -

ނުބައްދުން މީހަކު މަރާލުމަކީ ނުފުއްސެވޭނެ ބޮޑު ފާފައެކެވެ.

މޫސާ އަންވަރު ހަސަން

ޤަތުލުކުރުން، ނުވަތަ ނުބައްދުން މީހަކު މަރާލުމަކީ ނުފުއްސެވޭނެ ބޮޑު ފާފައެކެވެ. އެއީ މާތް الله އުފައްދަވައިފައިވާ އުފެއްދުމުގަޔަށް އަރައިގަތުމެއް ކަމަށް ވާތީއެވެ. ޤަތުލުކުރުމީ މާތް الله ގެ ޝަރީޢަތުގައި އެކަށައަށް ތިއްބަވާފައިވާ ހިނދުކަލު އެއްޗަކީ ނުރަކައިގައި ދާއިމަކަށް ދެމިއޮންނަން ޖެހޭނެއެވެ. އެފަދަ ނުބައި ބަދުއަޚްލާޤު މީހަކު އަބަދުވެސް ރުޅިއައިސް ބިރުވެރިކަމުގެ ތެރޭގައެވެ. އެއީ އާޚިރަތުގެ ދުވަހު އެފަދަ ޤަތުލުގެ އަދަބު ހިނގައިދާނެތީއެވެ. ޤަތުލުކުރުމަކީ މީހަކު މެރުމާއި، އަދި އެކަމުގެ ނުބައިކަން ބަޔާންކުރައްވައި ވަރަށް ގިނަ އާޔަތްތައް ބާވައިލައްވައިފައިވެއެވެ. ނުބައްދުން މީހުން މަރާ މީހުންނަށް ހުރި ތަޢާ ބަޔާންކުރައްވައި މާތް الله ވަޙީކުރައްވާފައިވާ މިގޮތައިންނެވެ. ﴿وَلَا تَقۡتُلُواْ ٱلنَّفۡسَ ٱلَّتِي حَرَّمَ ٱللَّهُ إِلَّا بِٱلۡحَقِّۗ وَمَن قُتِلَ مَظۡلُومٗا فَقَدۡ جَعَلۡنَا لِوَلِيِّهِۦ سُلۡطَٰنٗا فَلَا يُسۡرِف فِّي ٱلۡقَتۡلِۖ إِنَّهُۥ كَانَ مَنصُورٗا﴾ (سورة الإسراء: 33) މާނައީ: "އަދި ޙައްޤަކާއިމުން الله ޙަރާމްކުރައްވާފައިވާ ނަފްސެއް ޤަތުލު ނުކުރާށެވެ! އަދި އަނިޔާވެރިކަމުގައި މަރައިލެވޭ މީހާ (ދަންނާށެވެ!) ފަހެ ހަމަކަށަވަރުން އޭނާގެ ވަލީވެރިޔާއަށް ޤިޞާޞް ހިފުމަށް ބާރު ދެއްވީމެވެ! ފަހެ ޤަތުލުކުރުމުގައި އޭނާ އިސްރާފު ނުކުރާހުށިކަމެވެ. ހަމަކަށަވަރުން އެ ވަލީވެރިޔާއަކީ ނަސްރުލިބިދެވޭނޭ މީހަކަށްވާނެއެވެ." އަދިވެސް ވަޙީކުރައްވައިފައިވެއެވެ. ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَأۡكُلُوٓاْ أَمۡوَٰلَكُم بَيۡنَكُم بِٱلۡبَٰطِلِ إِلَّآ أَن تَكُونَ تِجَٰرَةً عَن تَرَاضٖ مِّنكُمۡۚ وَلَا تَقۡتُلُوٓاْ أَنفُسَكُمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِكُمۡ رَحِيمٗا ۝ وَمَن يَفۡعَلۡ ذَٰلِكَ عُدۡوَٰنٗا وَظُلۡمٗا فَسَوۡفَ نُصۡلِيهِ نَارٗاۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرًا﴾ (سورة النساء: 29 - 30) މާނައީ: "އޭ އީމާންވެއްޖެ މީހުންގެ ނަފްސުތަކެއް އީމާންވެއްޖެ މީހުން ޤަތުލު ނުކުރާށެވެ! ހަމަކަށަވަރުން އީމާންވެއްޖެ މީހުންގެ މައްޗަށް ރަޙްމަތްތެރިވެވޮޑިގެންވާ ކަލާނގެއަކީ الله ވެވޮޑިގެންވެއެވެ. ދެކުޅަދާނަވާ އަނިޔާވެރިކަމުގެ ގޮތުން އޭކަންތައް ކުރާމީހާ (ދަންނާށެވެ!) ފަހެ މިޔަންނަސްކާރާގެ އޭނާކަން ނަރަކައަށް ވައްދާލާ ހުށީމެވެ. އަދި އެކަންތައް އެއީ الله އަށް ދަތި ނޫންކަމެކެވެ."

ޤަބްރުގައި މީހަކުމަރާލާ މީހަކަށްނުރި އަޒާބު ޚިޔާލީ ރަސޫލާގެ ވަރަށްގިނަ ޙަދީޘްތަކުގައި ބަޔާން ކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެފަދަ މީހުންނަށް ހުރި ބިރުވެރިކަމުގެ ވާހަކައެއްވެސް ވެސް ބަޔާން ކުރައްވާފައިވެއެވެ. ޚިޔާލީ ރަސޫލާ ބަޔާންކުރައްވައިފައިވެއެވެ. (أَنّ أَوَّلُ مَا يَقْضِي بَيْنَ النَّاس يَومَ القِيَامَةِ فِي الدِّمَاءِ) މާނައީ: "ހަމަކަށަވަރުން ޤިޔާމަތްދުވަހުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ޙުކުމް ކުރައްވާނީ ލޭއާ ގުޅޭ މައްސަލައެވެ."

މީގެ ހަލާކުގެ ބޮޑުއަރަނ ފާފަތަކުގެ ބާބު ހަމަ ފުރަ ބަޔާންތަކުގެ ތެރެއިން ޚިޔާލީ ރަސޫލާ ބަޔާން ކުރައްވައިފައިވެއެވެ. "الشِّرْكُ بالله، والسِّحْرُ، وَقَتْلُ النّفْسِ الّتي حَرّمَ الله إلاّ بالْحَقّ، وَأكْلُ الرّبَا، وَأكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَالتّوَلّي يَوْمَ الزّحْفِ، وَقَذْفُ المُحْصَنَاتِ الْغَافِلاَتِ المُؤْمِنَاتِ" (تهذيب سنن أبي داود) މާނައީ: "މާތް الله އަށް ޝަރީކުކުރުމާއި، ސިޙުރުހެދުމާއި، ޙައްޤަކާއިމުން މާތް الله ޙަރާމްކުރައްވާފައިވާ ނަފްސެއް ޤަތުލުކުރުމާއި، ރިބާކެއުމާއި، ޔަތީމުންގެ މުދާކެއުމާއި، ހަނގުރާމައިގެ ދުވަހު ފުރާވެރިވުމާއި، އަހަރުމެނާއި އަންގައިނުދިނާ މުއުމިނުން އަންހެނުންގެ މައްޗަށް ޒިނޭގެ ތުހުމަތު ކުރުމެވެ." މިއީ އެންމެ ބޮޑު ފާފަތަކެވެ.

މި ފާފަތަކުގެ ތެރޭގައިވެސް މިވަނީ ނުބައްދުން ޤަތުލުގައި މާތް الله ޝަރީކުކުރުމާއި ސިޙުރުގެ ފަހަތުން ޤަތުލުކުރުން ހިމެނިވަޑައިގަންނަވައެވެ.

މާތް الله ގެ ޝަރީޢަތުގައި ކައިރީގެ ޝަރީކުކުރުމުގެ، މުއުމިނުގެ ޝަރީކުކުރުން ބޮޑުވެގެންވެއެވެ. އެކަމުގައި އާދަމުގެ މުއުމިނުގެ ތެރެއިން ހިތްވަނީއެވެ. މީހަކު އެކަށީ މީހަކު މަރައިލުމާއި، ޖަމާޢަތެއް މިލިގެން މީހަކު މަރައިލުމުގެ ޙުކުމް ބޮޑުވެގެންވެއެވެ. މީހަކު މަރައިލުމުގައި ބައިވެރިވާ މީހާ، ނުބައިކަމުގައި އެއީ މަރައިލުމުގައި ޝާމިލުވި މީހުންނާ ބައިވެރިވެގެންވެއެވެ. އެއީ ބޯނަހަރާން މިޙާސް އެކަމުގައި އަހުލުވެރިވެގެންމިޙާސް ހުއްޓެވެ. أبي سعيد الخدري އާއި أبو هريرة رضى الله عنهما ގެ އަރިހުން ރިވާވެގެންވެއެވެ. (لَوْ أنّ أَهْلَ السّماءِ وَأَهْلَ الأرْضِ اشْتَرَكُوا في دَمِ مُؤْمِنٍ لأكبّهُمْ الله فِي النّارِ) (تحفة الأحوذي، شرح جامع الترمذي، لمحمد بن عبد الرحمن المباركفوري / باب الحكم فى الدماء 944) މާނައީ: "އުޑުގައިވާ ބިމުގެ އަހުލުވެރިން މުއުމިނެއްގެ ލޭގައި ޝާމިލުވެގެންވިޔަސް، މާތް الله އެންމެން މޫނުމައްޗަށް ނަރަކައަށް ވައްޓައިލައްވާނެއެވެ."

މާތް الله ނުފުއްސަވާ ދެކަމެއް ވެއެވެ. އެއީ އެކަލާނގެއަށް ޝަރީކުކުރުމާއި، ޤަސްދުގައި މީހަކު މެރުމެވެ. أبوداد އަދި ابن حبان އެރުވީތުގެ ސުނަނުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. (كُلّ ذَنْبٍ عَسَى الله أنْ يَغْفِرَهُ إلاّ مَنْ مَاتَ مُشْرِكًا أوْ مُؤْمِنٌ قَتَلَ مُؤْمِنًا مُتَعَمّدًا) މާނައީ: "ކޮންމެ ފާފައެއްވެސް މާތް الله ފުއްސަވައިދެއްވުމަށް ފުރުސަތުވާނެއެވެ. ނަމަވެސް އެއީ މުޝްރިކެއްގެ ގޮތުގައި މަރުވާ މީހާގެ ފާފައާއި، ޤަސްދުގައި މުއުމިނަކު މަރާލާ މުއުމިނުގެ ފާފަ ފިޔަވައެވެ." އަދިވެސް ޚިޔާލީ ރަސޫލާ ބަޔާންކުރައްވައިފައިވެއެވެ. (مَنْ قَتَل مُؤْمِنا فاعْتبط بِقَتْلِهِ لَمْ يَقْبَلُ الله مِنْه صَرْفا وَلاَ عَدْلا) މާނައީ: "މުއުމިނަކު މަރާލައިގެން، އެކަމުގައި އުފާކުރާ މީހެއްގެ ފަރުޟާއި ނަފުލުއަޅުކަމެއް ފަހެ ހުރިހާ ޤަބޫލު ނުކުރައްވާނެއެވެ." އެކަމަށް ރަނގަޅަށް ވިސްނުމާއި ފަރަޤްޢަތް މާތް الله ގެ ޙަޟްރަތުގައި ކުރައްވާނެއެވެ. އަދި އޭނާގެ ފާއިދާ ވާނީއެވެ ދުނިޔޭގެ ތަޢުލީމުތަކުގެ ތެރެއިން ފާއިދާކުރެވޭ މީހާއެވެ. މާތް الله އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން މިކަމުގެ ފާފައިން ދުރުކުރައްވާށިއެވެ.

ތަރުބިއްޔަތާއިމެދު ސަމާލުވެލައްވާ!

އަނާރާ ނަޢީމު

ދަރިންނަކީ އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަވާލުކުރެއްވިފައިވާ އަމާނާތްތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެބޮޑު އެއް އަމާނާތެވެ. އެހެނީ މިދުނިޔޭގެ ޒަދަރިންނަކީ މުސްތަޤުބަލުގައި މިދީނާއި އަރާސްތަކުރަން ތިބޭނީ ޖުވާނުންނެވެ. އެހެންކަމުން ދަރިން ތަރުބިއްޔަތުކުރުމުގައި ވަރަށް ހެޔޮ ސަމާލުކަމެއް ދޭންޖެހެއެވެ. އެހެނީ މުސްތަޤުބަލުގައި އެކުދިން ޖަވާބުދާރީވާނެ ދީނީއުމޫރުގެ ކަންތައްތައް އިސްލާހުގެ މަގުން ގެންދަން އެކަށޭނީ މިއަދު، އެދަރިންނަށް ފުރިހަމަ ތަރުބިއްޔަތެއް ދިނުމުން މުޖުތަމަޢު ކުރިއަރާނެއެވެ. ރަނގަޅު ތަރުބިއްޔަތެއް ދިނުމުގައި ދަރިންނަށް ރޫހާނީގޮތުންނާއި ނަފްސާނީގޮތުންނާއި ޖިސްމާނީގޮތުން ދުޅަހެޔޮ ހަރަކާތް ހެދުމަށް ސަމާލުވާންޖެހޭނެއެވެ. އެގޮތުން ތަރުބިއްޔަތު ދިނުމުގައި ތަޖުރިބާ ދައްކާކަމުން ކުރިންނަށް މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުވެވޭ ދަސްކުރުމަކީ ޖެހޭކަމެކެވެ. އިސްލާމް މިދުނިޔާގެ ދައްކާކަމަށް ދިރިއުޅުމުގައި ކުޑަކުދިންނަކީ ނަޒަރު ހިސާބުތަކުން ކުރިއަރަމުންދާ މީހުންނެވެ.

އިސްލާމީ އަޚްލާޤާއި ދާއިރާއިން ދަރިންނަށް ފުރިހަމަ ތަރުބިއްޔަތެއް ދިނުމަކީ ބެލެނިވެރިންގެ ވާޖިބެކެވެ. ދަރިންނަކީ ތަރުބިއްޔަތުކުރުމުގައި ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެކެވެ. ﷲ ގެ އަމުރުފުޅުތަކަށް ބޯލަނބައި ކިޔަމަންތެރިވުމަށް ކުދިންނަށް ވާޖިބުތަކާއި ޝަރުޢީ އަޙްކާމްތައް ދަސްކޮށްދިނުމަކީ ބެލެނިވެރިންގެ ޒިންމާއެކެވެ. ﷲ ގެ ކަލާމާއި ނަބިއްޔާ ﷺ ގެ ސުންނަތް ދަސްކޮށްދިނުމަށް ބޭނުންތެރިކަމާއެކު މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭނެއެވެ. އެއީ ދަރިންނަށް އެހެން ހުރިހާ ކަމަކަށްވުރެ ބޮޑަށް ﷲ އާއި އޭނާގެ ރަސޫލާ ﷺ ދެކެ ލޯބިވާ ކުދިންތަކަކަށް ވެގެންދާނެއެވެ.

އަދި އަޅުގަނޑުމެން ދަރިން ތަރުބިއްޔަތުކުރަންވީ ސުންނަތުގެ މަގުން ފެށިގެން ބޮޑެތިވަންދެން ދަރިވަރުކަމުގައެވެ. ރަސޫލު ﷲ ﷺ ގެ ޙަދީޘެއްގައި ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވެއެވެ. "مُرُوْا أَوْلاَدَكُمْ بِالصَّلاَةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعٍ وَاضْرِبُوْهُمْ عَلَيْهَا وَهُمْ أَبْنَاءُ عَشْرٍ وَفَرِّقُوْا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ" (رواه أبو داود) މާނައީ: "މިޙަދީޘުގައި ދަރިންގެ އުމުރުން ހަތް އަހަރުވުމުން ނަމާދަށް އަމުރުކުރާށެވެ. އަދި އެކުދިންގެ އުމުރުން 10 އަހަރުވުމުން ނަމާދުނުކުރާނަމަ އަދަބުގެ ގޮތުން ތަޅައި ނަމާދުކުރުވާށެވެ. އަދި ތަންމަތި ވަކިކުރާށެވެ." ދަރިންނަށް ކުޑައިރުގައި ތަރުބިއްޔަތު ނަމާދުކުރާ ތަރުބިއްޔަތު ދީގެންނެވެ. އަދި ދަރިން ހިތްވަރުގައި ނަމާދަށް ލޯބިއަރައިސް ކުރިމަތިލާނެ ގޮތަކަށް ތަރުބިއްޔަތުކުރާށެވެ.

އިޖުތިމާޢީ ތަރުބިއްޔަތުގައި ދަރިންގެ ސިފަތަކުގައި ތަރުބިއްޔަތަކާ ގުޅޭ ސުންނަތްތަކުން ހަދަމަ ދޭން ކަމާނުލާ ދަރިންގެ އަހުލާގު ރަނގަޅު ކުރުމަށް ބޭނުންތަކެއްވަނީ ހުރިއެވެ. އެގޮތުން ދަރިން ބޮޑުވަމުން ދާއިރު ރަނގަޅު ރަޙުމަތްތެރިކަމާ ހިތްވަރު ދެވިގެން ރިއާޔަތްކުރަން ރަނގަޅު ގޮތްތަކުން ހިތާމަތެރިކަން ހިފުހެއްޓުމަށް ޚާއްސަ ސަމާލުކަން ދެއްވައިގެން ބާއްވާ ބާރުލުމަކީ ދަރިންގެ ނަސޭހަތް ދަސްކުރުމުގައި ކަމުދާ ކަމެކެވެ. އަދި އަޚްލާޤީ ގޮތުން ރޫޙާނީ ސިފަތައް ކުރިއަރުވައިދިނުމަކީ ދަރިންގެ އުފާވެރިކަމަށް މަގުފަހިވާނެ ކަމެކެވެ. އެއީ އަޚްލާޤީ ގޮތުން ތަރުބިއްޔަތު ދިނުން އެއްކަލަ ދިރިއުޅުމަށް ފުރިހަމަ ކަމުގައި މިހާރުވެސް ވެއެވެ.

ނަފްސާނީގޮތުން ތަރުބިއްޔަތުކުރުމުގައި ދަރިންނަށް ލޯބިދިނުމަކީ އަޚްލާޤީ އަދަބުތަކެއް ދަސްކުރެވޭނެއެވެ. އަދި އެހެނިހެން ކަންތައްތަކުގައި ދަރިން ބޮޑުކުރަންޖެހޭނެއެވެ. ދަރިންގެ ހިތްތަކުގައިވާ ހިތްވަރާއި ނަފްސާނީގޮތުން މުސްތަޤުބަލަށް ތައްޔާރުކުރާނީ އެކުދިންނަށް އެހީތެރިވެ، ކުރިއަރާ، ހަރަކާތް ވެވޭނެގޮތަށް ސާބިތުކަމާ އެކު ކުރުމުން ނޫނެވެ.

ޕްލާސްޓިކް ސާރޖަރީއަކާނުލައި މުސްކުޅިވުމުން ސަލާމަތްވާނެ ގޮތެއް ބޭނުންތަ؟

އިބްރާހީމް ޒަކަރިއްޔާ މޫސާ

ޕްލާސްޓިކް ސާރޖަރީއަކީ، ބޭސްފަރުވާގެ މައިދާނުގައި ކުރިއެރުމާ ހެދިގެ އޮޕަރޭޝަނަކަށް ކިޔާނަމެކެވެ. މިބާވަތުގެ އޮޕަރޭޝަންކުރުމުގެ ތެރެއިން، ހަށިގަނޑުގެ ބޭރުފުށުގައި ހުންނަ ނުބައި އުފެދުން ރަނގަޅުކުރުމާއި ފުނޑިފައިވާ މުހިންމު ގުނަވަންތައް (މިސާލަކަށް އަތުގެ އިނގިލިތައް ފަދަ ގުނަވަންތައް) އަލުން އިންދުން ފަދަ ކަންކަން ހިމެނެއެވެ. "ޕްލާސްޓިކް" މިބަސް އުފެދިފައިވަނީ ގްރީކް ބަހުގެ އަސްލު ލަފުޒެއްގެ މައްޗަށެވެ.

ބޭސްފަރުވާގެ މައިދާނުގައި މިބަހުގެ މާނަކުރެވެނީ، އާންމުކޮށް ތަޢާރަފްވެފައިވާ ޕްލާސްޓިކް ކިޔާ އެއްޗާއި މާއްދާގެ މާނައަކުން ނޫނެވެ. ބޭސްފަރުވާގެ މައިދާނުގައި "ޕްލާސްޓިކް" ގެ މާނަކުރެވެނީ، ބޭނުންވާ ސައިޒަކަށް އަދި ބައްޓަމަކަށް ގެނައުމުން ނުވަތަ ބަދަލުކުރުމެވެ. އެހެންވީމާ، ޕްލާސްޓިކް ސާރޖަރީއަކީ، ދިރޭ މަސްގަނޑު، އެއީ އިންސާނުންނަށްވެސް އަދި ބަހައިމުތަކުގެ ހަށިގަނޑުގައިވެސް، އޭގެ ޖިސްމުގައި ހުންނަ ޢައިބެއް ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި ގޮތުން ބޭނުންވާ ސައިޒަކަށް އަދި ބައްޓަމަކަށް ގެނައުމަށްޓަކައި ގެނެވޭ އަލުން އިސްލާހުކުރުމުގެ ގޮތުން ކުރާ އޮޕަރޭޝަނަކަށް ކިޔާނަމެކެވެ.

ނަމަވެސް ބޭނުންތެރި ފަރުވާއެއްގެ ގޮތުން ޕްލާސްޓިކް ސާރޖަރީގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުން ދުރު، ދުނިޔޭގައި މިބާވަތުގެ އޮޕަރޭޝަން އަދި މޮޅު އެހެން ބޭސްފަރުވާ ކުރެވިއްޖެއެވެ. ވަރަށް ފާހަގަކުރެވިގެންދެއެވެ. ވިސްނާލާއިރު ނަފްސާނީ ކަންތައްތަކުގެ ގޮތުގައި ދިރިހުރުމުގެ ބައިގަޑި ވަރުގަދަކުރުމަށްޓަކައި ޕްލާސްޓިކް ސާރޖަރީއަށް ބޭނުންވާ ދިރުން، ރީތިކަން ދިރުވައިލުމުގެ ގޮތުންނެވެ. ޖަމާލު ދެއްކުމާއި ޒުވާން ދެމިހުރުމަށްޓަކައި މުސްކުޅިވުމުގެ ކުރިން ޕްލާސްޓިކް ސާރޖަރީގެ ބޭނުންކުރަނީއެވެ.

ރީތިވުމަށްޓަކައި މުސްކުޅިވުން ފޮރުވުމަށްޓަކައި ކުރާ އޮޕަރޭޝަންތަކުގެ ތެރޭގައި، ބަހާގެ މަސްގަނޑު ދަމާ ހިފެހެއްޓުމާއި، މޫނުގައި އުފެދޭ ރޮޅިތައް ފޮރުވުމާއި، ހިފެހެއްޓުމާއި، އަނގަމަތީގެ ސަރަޙައްދު ފިޔަތުރުމާއި، ބޮލުގެ އިސްތަށިތަކާ ހެދުމާ ވާހަކައެއް ނެތް ބަޖެޓަށް ހިމެނެއެވެ. މުސްކުޅިވުން ފޮރުވުމުގެ ބާވަތުގެ މިއޮޕަރޭޝަންތައް ކުރުމުގެ ވާހަކަދައްކާ ކަމަށާއި ފިޔަވައި ޝިކާޔަތްތަކާއި ގިނަ ޚަބަރުތައް ދުނިޔޭގައި ސަމާލުކަމާއި ގެއްލުންތަކާއި ހާދިސާތަކުގެ ހެކިތައް ދުނިޔޭގައި ފެންނަމުންދެއެވެ. އެއީ އެއްވެސް ޒަމާނެއްގައި ފާހަގަކުރެވޭ މިންވަރުގެ ނިޒާމެއްގެ ބަދަލުތަކެކެވެ.

ބޭސްފަރުވާގެ ރަސޫލުންގެ ތެރެއިން ގިނަ ފާހަގަކުރެވޭ ހަދީޘް މުސްކުޅިވުމުގެ ތެރޭގައި ނަބިއްޔާ ރަސޫލާ ﷺ

ބަރަކާތްލިބިވަޑައިގެންފައިވެއެވެ. އަޢުރާބީން (ޢަރަބިކަރައިގެ ބަދަވީން) ނަބިއްޔާ ރަސޫލާ ﷺ ގެ އަރިހުގައި ދަންނަވައިފިއެވެ. އޭ ﷲ ގެ ރަސޫލާއެވެ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭސްފަރުވާ ކުރަންވީތޯއެވެ؟ ބަރަކާތްލިބިވަޑައިގަތެވެ. އާނއެކެވެ. އޭ ﷲ ގެ އަޅުތަކުންނޭވެ! ބޭސްފަރުވާ ކުރާށެވެ! ޝިފާއެއް ނެތްބަލިމަތިވީތަން މާތް ﷲ އެއްވެސް ބައްޔެއް ނުބާއްވަވައެވެ. އެންމެ ބައްޔެއް ފިޔަވައެވެ. އެއުރެން ދަންނަވައެވެ. އެއީ ކޮން ބައްޔެއްތޯއެވެ. ބަރަކާތްލިބިވަޑައިގަތެވެ. އެއީ މުސްކުޅިވުމެވެ.

މުސްކުޅިވުމަކީ ބޭސްފަރުވާއަކުން ހިފެހެއްޓޭނެ ކަމެއްކަމުގައި ނުވިނަމަވެސް، މުސްކުޅިވުމުގެ ސަބަބުން އިންސާނާގެ ބަދަނާއި ވިސްނުން ކޯރުވުމާއި ހަނދާންނެތުން އަވަސްވުމާއި ބިއްޔެސްކަން އަންނަ ހަލަބޮލިކަމާއި ބަލިތަކުން ރައްކާތެރިވުމަށް ފަރުވާ ނަބިއްޔާ ރަސޫލާ ﷺ ބަޔާންކޮށްދެއްވައިފައިވެއެވެ. މުސްކުޅިވުމުން ދުރުވުމާ ބެހޭގޮތުން ބަޔާންވެގެންވާ ހަދީޘްތަކުން އެކެއް ވަޑައިގަތީ، މައިންބަފައިންނަށް ހެޔޮލެބުމާ ބެހޭގޮތުން ނަބިއްޔާ ރަސޫލާ ﷺ ބަޔާންކޮށްދެއްވައެވެ. "مَنْ بَرَّ وَالِدَيْهِ طُوْبَى لَهُ، زَادَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ فِيْ عُمْرِهِ" (رَوَاهُ التِّرْمُذِيُّ) މާނައީ: "މައިންބަފައިންނަށް ހެޔޮކޮށްދޭ މީހާއަށް އުފާވެރިކަން ހުއްޓެވެ. އެފަދަ މީހެއްގެ އުމުރު މާތް ﷲ ދިގުކުރައްވާނެއެވެ." ހަމައެހެންމެ، ރަޙިމުގެ ގުޅުން ބަދަހިކުރުމާއި ރިޒުޤަށް ބަރަކާތް ލިބުމާއި އުމުރު ދިގުވުމުގެ ބާރުއަޅުއްވައިގެން އައްސަލާމު ޢަލައިކުމް ބުނުމާއި ހެޔޮ އަޚްލާޤުގެ ސަބަބުން ރަށްރަށް ތަނަވަސްވެ ދުވަސްތަކުގެ ބަރަކާތް އިތުރުވާނެކަމަށް ބަޔާންވެއެވެ. "ބިރުވެރިވެ ތަޤުވާވެރިވުމާއި ހެޔޮ އަޚްލާޤުން ދިރިއުޅުމާއި ގާތްތިމާގެ ރަޙިމު ގުޅުވުމަކީ ގެތަކަށް ބަރަކާތް ލިބިގެންދާ ކަމެކެވެ. އަދި ރަޙިމުގެ ގުޅުން ބަދަހިކުރުމާއި، ރިޒުޤު ބަރަކާތްކުރުމާއި، ހެޔޮ ޢަމަލުތަކުން ހިތްހަމަޖެހުމާއި، ރިޒުޤު ތަނަވަސްވުމާއި، އުމުރުގައި ބަރަކާތް ލިބޭނެ ކަމެކެވެ."

ބަރަކާތްލިބިވަޑައިގަތް ނަބިއްޔާ އިރުޝާދުކުރެއްވި އެންމެ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން، ދުނިޔެ ދާއިމުގެ ވިސްނުން އިންސާނާގެ ޙަޔާތް ގޮވާލަނީ ދެކޮޅު ހިފަހައްޓާ މުސްކުޅިވިޔަސް ޙަޔާތަށް ވިސްނުމާއި ހަށިގަނޑުގެ ބާރު އަންނަ ތާޒާކަން ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި ކަމެވެ. އެކަމާ ވަގުތުދީ ކަންކަމެވެ. ހަގީގަތުގައި ތަޤްވާވެރިކަމުގެ މަގަކީ ޖަވާނީ އުމުރު ހިފެހެއްޓޭ ޒުވާނީ މުސްކުޅި އުމުރުގެ ދުވަސްތަކުގައި ދިރިހުރުމަކީ، ޕްލާސްޓިކް ސާރޖަރީއާ ނުލައިވެސް ޖަވާން އުމުރުގެ ވިސްނުމާއި ބަދަނާއި ހަރުދަނާކަމާއި ވިސްނުން ދެމިހުރުމެވެ. ނަފްސާނީ ވަރުބަލިކަމާ ދުރުވުމުގެ ސަބަބުން މުސްކުޅި އުމުރަށް ދެވޭނެ ޖަވާންކަން ފާޅުވުމުންނެވެ.